

BISERICA și ȘCOLA.

Foie bisericească, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr. „ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „ Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „ „ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 160 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze la Redac- țiunea dela „BISERICA și ȘCOLA“ Iar banii de prenumerațiune la — „Tipografia diecesană în Arad.“ —</p>
--	---	---

Roma și biserica Românilor.

Pe la jumătatea secolului al IX-lea Patriarhii Romei cu concursul episcopilor din provinciile occidentale, isbutind a suprima instituțiunea Metropoliților în occident și, cu ea, dezvoltarea bisericilor naționale, își stabilă hotărîtă influința și suveranitatea lor în totu Occidentul. În persona energiosului Archiepiscop Hincmar dela Reims, pe care Guizot îl compară cu Bossuet, Papa Nicola I învinsă bisericile naționale, iar în persona lui Lotar II, regele Lotaringiei, învinsă puterea jumescă. De aci dată în adevăr papalitatea ca instituțiune cu duplul ei caracter politic și eclesiastic.

Numai stabilindu-și întâiu suveranitatea în Occident, au putut Papii a-se gândi la supunerea bisericilor orientale sub jurisdicțiunea lor eclesiastică. În adevăr pe la jumătatea secolului al VIII-lea erau în Occident cinci mari biserici naționale: biserica lombardă, biserica spaniolă, biserica anglo-romană, biserica galo-francă și biserica germană născândă. Raportul acestor biserici cu Roma încă nu era bine determinat. Italia, Spania, și Galia deveniseră creștine fără ajutorul Papilor, bisericile lor, în urmare, nu ținea de biserica Romei prin nici o afinitate, ele erau surorile sale, dar nu ficele sale. Bisericile anglo-saxonă și germană erau singure în Occident, care se născură din biserica Romei. Au trebuit dar ca Papii să câștige întâiu auctoritate în bisericile poporilor romane din occident pentru ca să pôtă merge apoi mai departe cu pretensiunile sale. Auctoritatea lor în biserica italiană o căpătară după învingerea Lombardilor de cătră primii Carolingiani și totu cu ajutorul acestora căpătară auctoritate și în biserica galo-francă, iar raporturile între biserica Spaniei și Roma le stabilă în cursul secol. V și VI. Toribiu episcopu l' Astorga și

Leandru, episcopu la Sevilla, cel d'întăiu secretariu și amic alui Leone cel mare, iar celaltu alui Grigoriu cel mare.

Când, în chipul acesta, Papii au reusă a suprima independința tuturor bisericilor naționale în vechiul imperiu roman de occident și a-le supune sub ascultare, privirea lor începură a-o îndrepta spre resăritu. Convertirea poporilor slave la creștinism, prin predicatorii trimiși din Constantinopol, și anumit convertirea Bulgarilor, fuse cea întâiu ocaziune, când Papii trecând hotarele jurisdicțiunei lor începură a supune o biserică străină, biserica Bulgariei sub dependința lor. Controversele între Patriarhii Romei și ai Constantinoplei, pentru jurisdicțiunea asupra bisericii bulgare, au durat multu timp, până în fine ele se deciseră în favoarea Patriarhiei Constantinopolului. Dela această epocă Roma n'a încetat unu momentu a lucra, pe toate căile și cu toate mijlocele, legale și nelegale, a trage în partea și sub ascultarea sa toate bisericile resăritului. Între aceste o particulară atențiune au avut, pontificii Romei, pentru biserica Românilor din ambele Dacii, Traiană și Aureliană.

Restatornică împărăția Română-bulgară la Dunare prin vitejia familiei Asanișilor, și dorind gloriosul rege Ioanișiu a-o asigura în contra Bizantinilor, concepu ideea de-a restatornici și autonomia bisericii româno-bulgară, ca cel mai bun mijloc de-a scăpa de influința Bizantinilor. Luând seire dela misionarii sei, de această pozițiune a bisericii din Regatul Romano-bulgaru, Papa Inocentiu III-le adresă lui Ioanișiu o scrisore la anul 1200, în carea îl asigură despre bunele voințe ale Papei și-l încurajă a se apropia de scaunul apostolicu. La această scrisore Ioanișiu respunde Papei în următorul chip: „Prea sântă Parinte! Ni-ați notat prin sacra vöstră scrisore, ca noi să vi aratăm aceea, ce cerem dela Biserica romană Mai alesu cerem dela biserica

romană, mama noastră, corónă și onóre, atât ca unú fiu iubitú și apoi, fiindcă Imperatorii nostri cei vechi au portat' o Iar acum, dacă place auctorității vóstre a ne împlini acésta, ori-ce veți impune imperiului nostru, spre lauda lui Ddeú și a bisericeii romane, se va împlini.“¹⁾

Unú șirú de corespondințe urmate între Papa Inocentiu III și Ionițiu avură ca efectú unirea bisericeii româno-bulgare cu cea papală, precum s'a disú, în scopulú politicú-naționalú de-a asigura independința Imperiului Romano-bulgarú față cu Bizanțitulú. Dar, fiindcă Ioanițiu ceruse dela Papa ca s'e-lú încoroneze de împératú, iar pentru biserica romano-bulgará se institue unú Patriarchú propriu, egalú cu ceialalți Patriarchi, și neurmând nici încoronarea lui de Impératú nici ridicarea Archiepiscopuluí bisericeii sale la rangulú de Patriarchú, unirea bisericeii româno-bulgare cu cea papală, carea și altecum s'a efectuit numai în modú administrativú nu și în respectulú dogmaticú, a fost respinsá îndată mai alesú, că cruciații ocupând la 1204 Constantinopolulú încercară a supune și imperiulú româno-bulgarú, pâna ce Ionițiu îi bătú cumplitú la Adrianopolú, unde Balduin comandantele cruciaților fu prinsú și pusú la închisóre.

Perđindú Papii în modulú acesta speranța de a-și întemeia suveranitatea lorú în biserica româno-bulgará, ei își îndreptară privirea asupra bisericeii române din coci de Dunare. Acțiunea lorú a fost cu atât mai fatalá bisericeii române în provinciile din coci de Dunare, cu cât ei se serviră în scopulú convertirei românilorú ortodoxi la catolicismú, chiar de mijlóce violente, aplicate de cele mai credincióse organe ale Papiilorú, de regii Ungariei. La anulú 1234 îndreptá Papa Grigorie IX cátrá Bela, regele Ungariei, urmátorea scrisóre: „Precum am înțelesú în episcopatulú Comanilorú se aflá nisce popóre, cari se numescú Români și cu tóte că cu numele se socotescú a fi creștini, însă sub o credință avénd diverse rituri și datini facú fapte contrare acestui nume; cáci desprețuind biserica romaná (Romei) nu primescú misteriele bisericeii dela venerabilulú nostru frate, episcopulú Comanilorú, ci dela nisce pseudo-episcopi, cariú ținú ritulú Grecilorú. Așa dará ca din diversitatea riturilorú sá nu se nascá pericole pentru suflete, și ca pređișii Români din lipsa misterielorú sá nu mai aibá causá de a merge la Episcopi schismatici, comandám aceluí episcopú prin scrisérea noastră ca sá le ordoneze lorú episcopú catolicú“ Apoi îndemná Papa pe regele și i ordiná ca sá nu sufere în regatulú seú asemenea schismatici, ci pre toți sá-i

supuná bisericeii din Roma. La acésta, regele Bela respunde cu juráméntú „pe sánta lui Ddeú evanghelie că se va sili cu buná credință și după putere a stirpi din țerile sale pe toți ereticii.“²⁾

Acésta procedere a Curiei Romane de a întórce pe creștini ortodoxi, respective pe români, la catolicismú atât prin puterea cuvéntului cât și a armelorú se continuá de următorii lui Grigoriu prin totú secolulú XIII și XIV, dar mai cu samá sub regatulú lui Ludovicú celú mare. Într'o epistolá, elú ceru dela Papa Clemente ca sá-i dea voe de a supune regatulú seú tóte țerile schismaticilorú, în urmare și țerile române. Papa respunde láudándú zelulú regelui pentru láțirea catolicismuluí și propusulú de-agoni pe schismatici, dicând într'altele: „și sculându-te asupra lorú cu máná tare sá-ți deprinđi puterea ta sfármând córnele lorú cele înalte.“³⁾ Și în adevérú, vorbind în termeni generali, vieța bisericească a Românilorú din Regatulú Ungariei în acésta perioadă se reduce la unú șirú neîntreputú de persecuțiuni din partea regilorú catolici ai Ungariei, pornite cu îndemnarea și binecuvéntarea Scaunuluí Papalú. Gloria cea mai mare a regelui ungarú Ludovicú era după cum dicea elú însuși: „ad extirpendos hereticos schismaticos.“

Grelele apăsări ale catolicilorú asupra românilorú nevoirá pe la finele secoluluí alú XIII și începutulú celui alú XIV. pe principele Fágărășului Radu-Negru, ca sá trecá cu mai mulți confráți ai seii în țera Românescă, după care urmă și trecerea lui Dragoșú împreună cu mai mulți români din Marmatia în Moldova, unde uniți cu frații lorú de peste Carpați apárará cu o tenacitate admirabilá limba și ortodoxia lorú. Dar în sfírșitulú, aceea ce nu potú face nici ordonanțele aspre ale Papiilorú, nici amenințările regilorú unguri împlini politica rafinatá a misionarilorú. Lasco, principele Moldovei, se plécá la sfátuirile misionarilorú și primi unirea cu biserica Romei (1370). Unirea însă nu ținú, decât abia pâna în timpulú domniei lui Alesandru celú bunú, Dlú Moldovei, când acésta stare de lucruri încetá pe la anulú 1400 și pentru biserica românilorú în genere și a Moldovei în particularú începe unú nouú perioadă.⁴⁾

Din cele ce am spusú pâna aci se póte lesne vede, ce a fost Roma pentru Români în evulú mediu. Roma Papiilorú nu s'a interesatú de sórtea națiunilorú în respecte politice, așa nici de a Românilorú în parte. Papiilorú nu li-au trebuitú *Români*, ci *catolici*. Totú așa și astăzi.

(Va urma)

1) „Crestinismulú în Daciá“ de G. Enacénú pag. 165.

2) „Documente istorice.“ Viena 1850 pag. 20.

3) *ib.* pag. 23.

4) „Istoria Bisericească a Rom. de Arch. F. Scriban pag. 62-

Sinodul eparchială din Arad.

(Continuare).

Sedința III. s'a ținută la 26. Aprile (8 Maiu), 1883. Președinte: Prea Sântia Sa Dlu Episcopu Ioan Mețianu. Notariu: Georgiu Lazaru.

Se cetesce protocolul ședinței precedente, și se autentică.

Se presintă telegrama Presanției Sale Dlu Episcopu alu Caransebeșului prin carea face cunoscutu, că Sinodul de acolo pertractandă proiectul delegațiunii pentru staverirea cheiei și modalității de împartire a fondurilor comune, l'a primitu neschimbatu. Se transpune comisiunei fondurilor comune.

Se presintă petițiunea deputatului sinodală E. Andreescu, pentru concediare dela sesiunea sinodală de estimpu. Se transpune comisiunei petițiunarie.

Se presintă petițiunea învățătorului Petru Bozganu din Măndruloș, pentru unu ajutoriu din fondul învățătorilor scăpătați. Se transpune la comisiunea petițiunarie.

Se presintă petițiunea locuitorilor din Ohablungă, cott. Carasu-Severin, pentru ajutoriu la repararea bisericeii, se transpune comisiunei petițiunarie.

Se presintă petițiunea comitetului parochială din Budințu, pentru ajutoriu pe sēma școlēi, se transpune comisiunei petițiunarie.

Se presintă concludul sinodului protopopesu din Chișineu adus în urmarea dicisului sinodală Nr. 195 1882. cu privire la parochia protopresviterală din Chișineu; se transpune la comisiunea organizătoră.

Se presintă concludul congresului nostru națională bisericesc din 16/28. Octomvre 1881. Nr. 186. prin care s'a decretat unu normativu pentru aplicarea uniformă a ș-lui 53. din Statutul Organicu, relativu la alegerea de protopresviteri. Se transpune comisiunei organizătoră.

Se presintă conclusele congresuali din anul 1881, Nr. 111. 112. 113. 128 și 129. referitorie la arondarea protopopiatelor. Se transpune comisiunei organizătoră.

Se presintă proiectul de regulamentu despre eserciarea controlei bisericescē asupra administrării și manipulării fundațiunei Elena Ghiba Birta, se transpune comisiunei organizătoră.

La ordinea zilei fiind reportul comisiunei scolare, raportorul Paulu Gavrilite, arată că, cu procurarea documintelor relative la pământurile învățătorescē, Consistoriul conform decisului sinodală din anul 1882. Nrulă 100. a insarcinat pe fisculu seū Ioan P. Desseanu, carele încă nu a încheiat opera din cesțiune, decī comisiunea propune și sinodulă primesce: Consistoriulă este avisatū ca din anul în anul se arate sinodulă stadiul în care a ajunsu cauza culegerii documintelor relative la pământurile învățătorescē, adecă să se arete în totu anulă rezultatul obținutū, în decursulă acelu anulă fără a ascepta încheierea lucrului.

Cu privire la decisul sinodală din anul trecutū de sub Nr. 102 referitoriulă la școlă din Siusianovețiu, reporteză Consistoriulă că Ministeriulă n'a cedatū intravilanulă școlēi, din care incidinte Consistoriulă a predatū cauza avocatului Rotariu spre inprocesuare, se ia la cunoscință.

Relativu la decisul sinodală enunțatū sub Nrulă 103. 1882. prin care Consistoriulă arētă că s'a ținutū și în tōmna trecută conferințe învățătorescē-preoțescē

cu rezultate inbucurătōrie — comisiunea propune: Reportulă luandu-se spre sciință, conferințele preoțescē-învățătorescē să se țină și pre viitoriū.

Cu privire tot la Nrū 103. 1882. prin care Consistoriulă reporteză, că în feriile trecute fiindū erășu cursu de limba magiară aranjatū de cătră statū, — nu s'a potutū ținē conferințe învățătorescē, — dar s'a ținutū cursu supletoriu de mai multe zile cu acei învățători, cari la essaminele trecute nu aū produsū cu scolarilōrū calculi suficienți, sau dacā aū și produsū se ascepta dela denșii mai multū, comisiunea propune și sinodulă primesce, că: conferințele învățătorescē să se țină și în feriile mari prin urmare Consistoriulă se nisuească la aeesta în cât vorū permite circumstanțele din cauza cursului de limba magiară; totodată propune, că ținerea unū cursu supletoriu de celū puținū 6 zile, — la care se fie deobligatū a participa toți acei învățători, cari în anulū scolicu curinte nu vor fi potutū produce sporiū deajunsū, — e neaparatū de lipsă.

Referitoriulă la reactivarea școlēi de fete din Șiria care din cauza multelor schimbări ce s'aū întemplatū în conducerea acelu protopopiatū, reactivarea mai timpuriă aū fost inpedecatā, comisiunea propune, și sinodulă primesce: Avend acum acelu protopresbiteratū pre conducetoriulū seū, consistoriulă se continue nisuințele sale pentru redeschiderea școlēi de fete din Șiria.

În privința decisului de sub Nr. 105 din a. tr. de a se escrie concursu pentru cărțile de școlă, ce înse din lipsa milocelor până acum nu s'a întemplatū, comisiunea propune și sinodulă primesce: Ca sumele proveđute în bugetū pentru premiarea de cărți scolare decā ele într'unū anulă naū potutū fi date menițiunei lorū, să se administrede separatū remanendū ulteriormente disponibile comisiunei anchetarie scolare, erā acēta se fie îndreptățitā a premiā nu numai cărți bune intrate la concursu ei în lipsa de atari și alte asemenea cărți scolare bune apărute în diecesă.

În privința corurilor, a bibliotecilor poporale și a propagarii temperanței se primesce: Ca consistorulă se compunā cât mai scurtū și mai chiar trei regulaminte și anume: Unulă pentru coruri, altulă pentru bibliotecile poporane cari înlocuescū intrunirile de lectură și în fine alū treilea pentru propagarea temperanței.

Referitoriulă la decisul sinodală din anulă trecutū de sub Nr. 106 consistoriulă relaționeză că s'aū mai înființatū coruri și societăți de lectură și anume: în protopopiatulă B. Comloșului 2, în alū Timișorilă 5, în alū Boroșineului 5, în alū Lipovei 2, în alū Chișineului 8, și în alū Butenilorū 4, și fără de acestea mai sunt multe în lucrare, sinodulă poftesce pe consistoriū se insarcine pre concernintele protopresbiterū ca după prealabila insciințare să se presinte în facia locului în Chiseteu în atare Duminecă seū Serbătōre și prin o cuvēntare acomodatā și prin cetirea acelu decisu se laude pre ambii preoți Trifonū și Lucianū Șepețanu cari sunt binemeritați pentru rezultatele produse, mai departe se laude corulă pentru diligența sa, și parochia pentru ostenelele și spele puse pe altariulă desvoltării culturali. Care propunere cu amandamentulă făcutū de Mircea V. Stanescu, că afară de numiți preoți să se laude și învățătorilă din locū precum și preoți și învățătorilă din vecinătate, asemene și corurile care aū concursū la obținerea rezultatulă splendidū a acelu iubileū — se primesce.

Cu privire la înființarea școlii superioare în Pecica-română conform decisului sinodală din 1882 Nr. 108 se descopere că consistoriulă aă aprobată înființarea unei școlii superioare, la propunerea comisiunei, se ia la cunoscință cu plăcere.

Referitoriulă la decisulă sinodală din anulă trecută Nr. 121 prin care s'a decisă a se remonstra la înalțulă Ministeriulă de culte contra amestecărei autorităților comitatense în cauza învețătoriulă nostru Marcușă din Giula-magiară, — se relatează că înalțulă Ministeriulă aă recunoscută cumcă acele autorități n'aă avută dreptă a se ingera în cauza de susă și le-aă interdișă oră ce amestecă ulterioră, la propunerea comisiunei, se ia la cunoscință cu mulțemită.

Ce privesce ameliorarea salarieloră învețătorești, consistoriulă prin mai multe cercularie și-aă dată totă nisuința a corespunde decisulă sinodală din 1882. Nr. 124, dară din csua mai multoră pedeci nu aă obținută preste tot rezultate mai remarcabile. Consistorulă se avisădă a stărui și mai departe pentru ameliorarea stărei învețătorești.

În cauza înmulțirei și respective transformărei edificiiloră și a localitățiloră de învețămentă din Nadabă, Zarand, Mândrucă, Chișineu și Petrișă conform decisulă sinodală din anulă trecută Nr. 126 saă făcută pașii necesari, se ia la cunoscință pașii întreprinși de Consistoriulă, care se avisăză și mai departe se constringă pre numitele comune pentru efectuarea celoră necesari.

Se cetesce regulamentulă provisoriu pentru institutulă pedagogic-teologică compusă de consistoriulă arădană în urmarea decisulă sinodală din 1882 Nr. 154. Acestă proiectă fiind voluminosă și prea momentosă, de asta dată nu se submite la desbatere, ci tipărindu-se se va împărți pre lângă protocolulă sinodală tuturoră deputățiloră spre studiere până la sesiunea din anulă viitoră, când se va prezentă de noă sinodulă spre desbatere și decidere împreună cu observăriile ulterioare a le consistoriulă și corpulă profesorală, autorisanduse consistoriulă și până atunci a-lă susține ca provisoriu.

Se repetăză că consistoriulă aă avută ună casă neplăcută în inspectorele regescă de școle din comitatulă Aradulă, care din motivulă că n'aă fost învitată la esameele de calificățiune cu privire la limba magiară, ne-aă delatată la ministeriulă amenințândă și închiderea preparandiei. Consistoriulă aă respunsă Ministeriulă de culte dară până acuma nu aă căpetată nici ună rescrisă. Se aprobă pașii întreprinși de consistoriulă.

Relativă la clasificarea stațiuniloră învețătorești la propunerea consistoriulă se enunță: Pentru stațiunile învețătorești de clasa a III salariulă anuală 300 fl. Pentru stațiuni învețătorești de clasa II salariulă anuală 400. Pentru stațiuni învețătorești de clasa I salariulă anuală suma ce trece peste 400 fl. având a se computa în sumele amintite tôte emolumentele din concursă.

În privința calificățiunei recurințiloră pentru stațiunile învețătorești comisiunea propune: La stațiuni de clasa 3-a se îndreptătescă a recurge toți preparandișă absoluiți și cu testimoniulă de calificățiune. La stațiuni de clasa 2-a se recere dela recurenți testimoniulă preparandială cu eminentă și de calificățiune cu calcululă distinsă. — La stațiunea de clasa 1 aă dreptă a recurge acei indiviđi cari aă testimoniulă preparandială cu eminentă, de calificățiune distinsă și aă absolvată barem patru clase gimnasiale reali

s'aă civili. În lipsa de clasele amintite potă fi admiși la stațiuni de clase superioare, acei învețători cari saă distinsă prin edarea de vre-ună opă bună pedagogico-didactică, saă populară, saă prin serviție bune îndelungate. Aprețiarea supliceloră de admitere cade în competența senatuluiă școlară ală Consistoriulă.

Relativă la ordinațiunea ministeriulă de culte Nr. 10370 din a. c. prin care se recomandă consistoriulă a înființa cursulă ală patrelea de preparandiă comisiunea propune, și sinodulă primesce: Cursurile preparandiali pedagogice se înmulțescă la patru ani, și consistoriulă se avisăză ca, cu începutulă anulă școlară 1883/4 să se deschidă și cursulă ală 4-lea având în conțelegere cu comisiunea anchetariă, a se îngriji atât despre programă studiiloră, cât și despre recerutele poteri didactice, iară în bugetă a se prevedea speșele necesari.

Cu privire la reportulă consistorială prin care recomandă sinodulă ca pentru ajutorarea învețătoriiloră mai slabă dotați, și a școliloră din comunele mai serace, se votăză o subvențiune până la 2000 fl. v. a. ce se trece în bugetă.

Conform decisulă sinodală din anulă trecută Nr. 241 pentru de a-se esmite pe lângă persóna inspectorelui de școle și ună învețătoriulă practică la esamine, Comisiunea propune a-se lua la cunoscință dispusețiunea consistoriulă din anulă trecută, iar pre anulă curinte școlastică să se esecute decisulă sinodală de sub Nr. 241. 1882.

Cu privire la decisulă sinodală din anulă trecută de sub Nr. 453 prin care se autorisăză consistoriulă cu modalitatea înființării ună gimnasiulă, comisiunea propune și sinodulă primesce: A se susține și mai departe autorisațiunea dată Preasăntiei Sale Domnului Episcopă și consistoriulă pentru de a afla mijlăcele necesari la înființarea aceluă gimnasiulă.

Reportulă că în anulă trecută aă făcută examenulă de calificățiune 28, iar cursulă preparandială l'a absolvată 38 de înși, se ia spre scire.

Reportulă că în decursulă anulă acestuia sunt 83 de înși în preparandiă, și anume în cursulă prim 31, în cursulă ală II-lea 28, și în cursulă ală III-lea 24, iară eleve ca privatiste sunt înscrișe 24 dintre cari în cursulă I sunt 15, în cursulă II 7, iară în cursulă III 2. Se ia la cunoscință.

Reportulă că elevi obligați la școlă cotidiană sunt 14.853 barb. 13.123 fem. Suma 27.976 dintre cari aă cercetată școlă 7.201 barb. 3.593 fem. Suma 10.794. La școlă de repetițiune sunt deobligați 6.992 barb. 6.223 fem. Suma 13.215 dintre acestia aă cercetată școlă 466 barb. 329 fem. Suma 795. Se ia spre scire.

Cu privire la reportulă comisiunei anchetarie, Sinodulă ia la cunoscință activitatea acestei comisiuni, însărcinânduse tot-odată se funcțiuneze și pe viitoră coform concluseră sinodale de până aci.

Urmând reportulă senatuluiă școlară Oradană referitoriulă la activitatea aceluă consistoriulă ca senată de școle, că în cursulă anulă trecută saă ținută 11 ședințe în care saă pertractată 209 obiecte, iar ca for județială aă pertractată 11 cause disciplinare — se ia la cunoscință.

Aretarea că districtulă aceluă consistoriulă e împărțită în 8 inspectorate cu 282 comune bisericescă cu 154.907 suflete din care prunci obligați la școlă cotidiană se află de genă bărbătescă 6571 de genă femeescă 5941 Suma 12502 iar prunci deobligați la școlă de repetițiune de genă barbatescă 3224 de genă

femeescă 2939 cu totul 6163 dintre cari au cercetat școala de genă barb. 455 de genă femeescă 361 Suma 816; mai încolo că în districtul aceluși consistoriu ar fi și unele școli defectuoase și o lipsă simțită de învățători. Se ia spre scire cu acea: ca consistoriul să năsiască pentru delaturarea tuturor defectelor, pe cale ce i-se va areta mai corespunzătoare.

Aretatea consistoriului că asesorele referinte Petru Suciū în decursul anului a vizitat 87 de școli, și au nisuit nemijlocit a delatura defectele aflate, se ia la cunoștință, poftinduse consistoriul a continua cercetarea tuturor școlilor aparținătoare la aceluși district.

Cu referință la acea parte a reportului consistorial în care se arată rezultatul examenului semestrial al II din anul trecut, luându-se la scire se îndrumă consistoriul ca în viitor să se constringă pe inspectorii școlari la regulata trimitere a datelor, spre a putea face reportul exact despre toate examenele de pe teritoriul său.

În legătură cu punctul precedent se arată că tinerimea studioasă ce se află la școlile medii de altă confesiune și de stat anume: a) În Oradea-mare la gimnaziul superior în anul școlastic 1881/2 au fost supuși catechisării 43 tineri, la școala reală de stat 3 tineri la școlile normale 33 tineri, între acestea sunt de partea bărbătească 20, de femeiască 13 b) În Beiuș la gimnaziul superior 94 tineri, la școlile normale 34 la olaltă 128 de tineri. c) În Dobrețin la gimnaziul superior 7 tineri. d) În Salontamare la gimnaziul inferior 15 școlari, la școlile normale 12. Considerând însă că la gimnaziul superior de Beiuș apoi la școlile normale și la școlile de fețe de acolo se află un număr însemnat de tineri și tinere de religiunea ortodoxă, iar protopopul actual în Beiuș fiind tot odată și inspector de școle precum și parochiu, pre lângă totă nisuința și bunăvoința nu poate ținea catechisarea cu corectitate, în interesul catechisării corecte propune ca să se sistemizeze o catedră de catechetă și se i-se voteze un salariu corespunzător din fondul instrucțiunii. Datele referitoare la numărul tinerilor nostri dela amintitele școli și modul catechisării se ia spre scire, iar în cât pentru instituirea unui post de catechetă în Beiuș, îndrumă consistoriul oradanu a face o propunere separată la sinodul viitor, dar și până atunci se facă cele de lipsă pentru catechisarea tinerimii din Beiuș, prin vre-unul dintre preoții nostri din apropiere.

Ședința IV s'a ținută la 27 Aprilie (6 Mai) 1883 sub presidiul Preasânției Sale Domnului Episcop diocesan Ioan Mețianu. Notari: Mihai Veliu.

Presidiul prezintă rugarea comunei bisericesci Vinga pentru îndeplinirea parochiei vacante de acolo, se traspune la comisiunea bisericescă.

Rugarea lui Vasile Mangra, director substitut la institutul pedagogico-teologic pentru un ajutor de 400 fl. v. a. sub titlu retribuțiune pentru conducerea afacerilor direcțiunii în decurs de doi ani, se tranpune la comisiunea școlară.

Rugarea mai multor locuitori din Siclău, pentru ca sesiunea de pământ parochial de acolo, trecută deja în posesiunea fondului preoțesc, se li se predee spre folosire în 5 ani — în favoarea reinnoirii bisericii, se tranpune comisiunii petiționare.

Se prezintă pentru aprobare statutele fondului

preoțesc din diecesa română gr. or. a Aradului pentru ajutorarea și dotarea preoților și ajutorarea veduvelor și orfanilor lor. Se traspune comisiunii orgausitoare.

Deputatul mirănu Ioan Popu cere, iară sinodul i-acordă un concediu de 5 zile.

Preasânția Sa Dlă Episcop diocesan arată sinodului, că dorind a înființa un seminar diocesan, în vederea multelor neajunse ale diecesei, au recurs la marinitatea Dnei baronese de Sina, rugându-o se doneze diecesei pre lângă un preț mai moderat, casele din stradele „Sina” și „Paun” spre scopul aretat. La acea rugare a răspuns directorele consiliului administrativ al bunurilor „Sina” sub 2 Mai a. c. st. n. că acea casă n'ar fi de vinzare, dar în vederea scopului măreț, și în interesul santei noastre bisericii crede, că Ecselenția Ei, Dna baronessă de Sina va cede pôte chiar în dar 1000⁰ □ din proprietatea sa din strada „Sina” dacă sinodul nostru va dechiara la protocol, că parcela donată nu o va întrebuița nici când spre alte scopuri, decât pentru un seminar, sau altă asemenea institut diocesan. Sinodul ia la cunoștință comunicatul acesta al Preasânției Sale cu mare mulțămă și față de Peasânția Sa, și față de Ecselenția ei Dna baronessă de Sina, și dechiară că teritoriul ce i-se va dona, nu-l va întrebuița de cât pentru un institut de educațiune pe sama acestei diecese.

Urmăz la ordinea zilei reportul comisiunii școlare, care prin reportoriul său Paul Gavrillete cu privire la punctul 4 din reportul senatului de școle dela Orade, din care se vede că consistoriul a însărcinat pe inspectorii școlari, ca se nisuiască a lumina și înduplica tinerimea mai înaintată în învățăturile elementare pregătitoare spre a intra în institutul pedagogic punându aceluși în prospect înlesnirea traiului în alumeul diocesan, — propune, iară Sinodul primesce a se lua spre scire.

S'au însinuat la examen de calificățiune învățătorăscă 5 învățători, dintre cari trei au obținut examenul cu succes bun, iară doi sau reiciat. În neesă cu acesta, consistoriul din Orade arată, că înaltul Ministeriu reg. de culte și învățământ, prin rescriptul său de datul 1. Martie 1883 Nr. 30024 a sistat aceluși consistoriu dreptul de a mai ținea examene de calificățiune învățătorăscă din motivul că în sensul articolului de lege 38 ex. 1868, numai acolo s'ar putea ține asemenea examene, unde există institute preparandiale. Deci comisiunea propune și sinodul decide: A se lua spre scire, îndrumându-se consistoriul din Orade a se conforma aceluși.

În feriile anului trecut s'au ținut conferințe învățătoresci în 3 locuri mai centrale ale districtului, iară după încheierea conferințelor s'au ținut cursuri supletore cu învățătorii în 3 zile, — la propunerea comisiunii Sinodul ia spre scire, și ținerea conferințelor și a cursurilor supletore se recomăndă și pentru viitor, conform concludului luat la reportul consistoriului diu Arad în acest merit.

În decursul anului espirat, luna lui Decemvre s'au ținut conferințe preoțesci învățătoresci cu rezultat bun și imbucurător; la ce comisiunea propune, iară Sinodul decide a se lua spre scire, îndrumându-se consistoriul ca să ordoneze întrunirea astfel de conferințe și în viitor.

Conform concludului sinodal de sub Nr. 142/882 consistoriul a recomandat înființarea reuniunilor

de cântări și înființarea de biblioteci, Se îndrumă consistoriul din Arad, se elaboreze un regulament referitoriu la înființările reuniuni în uniformitate pentru întreaga diecesă.

Participarea alor 8 învățători din părțile oradane la cursul supletoriu pentru învățarea limbei magiare se ia spre scire.

Cu considerare la scăderile unor școle arătate în reportul consistoriului se decide a se trece în buget până la 1000 fl. pentru ajutorarea învățătorilor meritați din stațiunile mai slab dotate depe teritoriul consistoriului oradan.

Plânsorea învățătorului din Căpâlna, Mironu Stiubea contra procedurii inspectorului cercualu de școle Iosif Pinția, pentru exațiuni, — la propunerea comisiunii, se transpune consistoriului din Oradea-mare spre afacere competentă.

Urmându la ordinea zilei desbaterea asupra proiectului privitoriu la cheia și modalitatea împărțirii fondurilor comune între diecesele Arad și Caransebeșu, elaborat de delegațiunile esmise din partea sinodului aradan cu decisiu adus sub Nr. 175/882 și din partea sinodului eparchialu din Caransebeșu cu decisiu de sub Nr. 134/882, Georgiu Dringou referintele comisiunii fondurilor comune, după ce cetese acelu elaborat în tot estinsul, lu-recomendă spre a se primi în general, și a se lua de basă la desbaterea specială.

Contra acestei propunerii deputatul Vicentiu Babeșu, face următoarea contrapropunere: A nu se intra mai nainte în statorirea specială a mesurilor de împărțire factică, până nu se va esopera mai întâiu cu privința la rezoluțiunea din 10. Aprilie 1872. altisima autorisare a epitropiei spre cederea fondurilor.

Fiindu timpul înaintat, și din motiv că s'au insinuat mai mulți deputați pentru a vorbi continuarea desbaterii se amână pe după amezii la 4 ore, când apoi deschidându-se ședința, după ce Dr. G. Popa se pronunță contra propunerii comisiunii, era Dr. Nicolau Oncu pentru comisiune, deputatul Paulu Rotariu face următoarea propunere: Operatul delegațiunii se dechiară de neindestulitoriu ca act fundamentalu pentru împărțirea fondurilor, deci se relégă delegațiunii în scopu ca se studieze toate cestiunile istorice ale fiecărui fond, cu deosebii înse cestiunea admissibilității împărțirii și a învoielii maestatic

Fiind toate propunerile de ajuns discutate, se încheia desbaterea, și cu consensul sinodului se pune la votu nominalu cerutu de 12 înși mai întâiu propunerea comisiunii, care se primesce cu 30 în contra alor 13 voturi. Astfelu deci sinodul cu 30 voturi contra 13 primesce propunerea comisiunii. Pentru propunerea comisiunii au votat: Ieroteiu Belesu, Ioanu Belesu, Vasilie Belesu, Demetriu Bonciu, I. Botto, I. Buna, M. Bocsanu, Petru Chirilescu, I. Cornea, I. P. Desseanu, G. Dringou, G. Feieru, Teodoru Fasie, Ales. Filipu, Dr. I. Galu, Ioanu Groza, Lazaru Ionescu, Teodoru Lazaru, P. Milovanu, I. Moldovanu, Davidu Nicora, Dr. N. Oncu, V. Paguba, Sigismundu Popoviciu, M. Sturza, Petru Suci, M. Veliciu, N. Zigre, Ath. Mera, V. Mangra. Contra propunerii comisiunii au votat: Emilu Babeșu, Vic. Babeșu, Tr. Barzu, G. Crațiunescu, Teodoru Filipu, P. Gavrilette, Stef. Jianu, G. Lazaru, Dr. G. Popa, P. Rotariu, M. V. Stanescu, P. Tempea, și Ioanu Teranu.

Trecendu la desbaterea specială se pertracteză proiectul din punctu în punctu, și după ce deputa-

tu Tr. Barzu la capitlul c. I. 1. din considerațiune, că epitropia mai are încă multe afaceri pendente și nelicuide, cari afaceri pretind o lucrare intinsă și unu timp cu multu mai îndelungat decât ce se prevede în proiectu de despartire, adecă 1. Iulie 1883; — considerându mai departe că epitropia n'are absolutoriu după 3 ani trecuți, și fiindcă comisiunile revegetorie în acestu anu au trecut departe peste hotarele misiunii lor, cercetându toate actele dela începutul epitropiei, se poște prevedé că V. Sinodu din Caransebeșu nu va da absolutoriu epitropiei nici pe 1880, în urma referadei comisiunii revegetorie, — care nu s'a comunicat epitropiei spre a se respunde la observările cuprinse în elu; și fiindcă epitropia în înțelesul conclusului Nr. 250/882 va trebui se respundă atât la observările comisiunii ce a revegetu socoțile din anul 1880. cât si la observările ce se vor face la socoțile din anii 1881. 1882 și 1883, — propune: Epitropia fondurilor comune se fie îndrumată ca toate afacerile ei pendente și respective nelicuide, privitoare la administrațiunea fondurilor se le termineze și respective încheie până la fitoria sesiune sinodală, ca astfelu la cedarea și primirea fondurilor se nu se escheze atari greutăți, ce ar poté impedeza lucrarea și realizarea despartirii, era până atunci comisiunile revegetorie a delegațiunilor pentru despartire se revedă socoțile fondurilor comune după toți anii, după cari epitropia n'a primitu absolutorie, avendu acele comisiuni conform conclusului Nr. 250/882 a preda elaboratul lor epitropiei pentru a respunde la observările și gravaminele cuprinse în elu, ca în urma acestora sinodele se potă aduce în sesiunea venitoria cu referința la absolutorie concluse meritotiale, fiindu a se dechiară funcțiunea epitropiei de sistată numai după ce i se voru estrada absolutoriele, care propunere punendu-se la votu cade; era sinodul cu maioritate de voturi primesce, fără nici o modificațiune, și în specialu proiectul delegațiunii, care ridicându-se la valore de conclusu, se alătură la acestu protocolu sub A).

La propunerea deputatului Dr. Iosif Gallu. sinodul dechiară ca esplicațiune (conclusu) fără alterarea uniformității conclusului relativu la cheia și modalitatea împărțirii fondurilor comune cu conclusul adus din partea sinodului din Caransebeșu: La p. C. 1. 2. de sine se înțelege, că decă ar obveni pedeci din locurile mai inalte, în urma carora epitropia n'ar fi îndreptățită a preda averea, atunci predarea se amână până la delaturarea pedecii: mai încolo, că dispozițiunile punctului D. se aplică și pentru casul, când una parte a eparchiei s'ar adneca altei eparchii gr. or. române, avend a trece atunci competența acestei părți din fonduri la episcopia, care s'a întemplat adnecarea.

Fiind timpul înaintat, ședința se ridică la 8 ore sera, annunciându-se cea proxima pe mâne a. m. la 10 ore.

D i v e r s e .

* Alteța Sa Archiducele Albrecht a sositu, Joi la 7 ore d. m. cu trenul dela Timișora, în Arad, unde a petrecutu până Vineri la medezii, trecând în revistă trupele din garnisona de aici. La gară Alteța sa a fost întimpinat de cătră toate auctoritățile din locu civile și militară precum și de Preasânția Sa Dlu Episcopu Ioan Mețianu.

* **Încoronarea Țarului Alexandru al III-lea** va avé locú astăzi în Moscva cu o pompă și solemnitate, ca și cari lumea încă n'a mai vădută. În coronarea are două părți: 1. Ceremonialulú întrării solemne a împératulú și a împératesei la Moscva, și 2) Ceremonialulú încoronării însuși. Întrarea solemnă a Maestăților lorú în Moscva s'a întéplatú deja Marti, în mijloculú aclămarilorú entusiaste ale unei multime imense de poporú din tóte clasele.

* **Almanachul „României June“** a apărut și se află de vênzare la societatea „România Jună.“ Viena VIII. Lange Gasse Nr. 4. cu prețulú de 2 fl. v. a. pentru A. Ungaria și 5 lei pentru România și streinătate, afară de porto (15 cr. cr. pentru A. Ungaria și 70 de bani pentru România). La timpú noi am anunțatú cuprinsulú interesantú acestei publicațiunii literare, și acum n'avem altă de đisú decât că: ea face onóre nu numai *României June*, ci și literaturéi nóstre naționale în genere. Atragemú dar din nou atențiunea publiculú românú asupra interesantei publicațiunii literare, în care cineva póte găsi într'unú complexú specimené aprópe din tóte genurile de literatură.

† **Necrologú.** Tirana și neindurătórea mórte a răpitú dintre cei vii pe *Eva Suciú* fica pădurariulú George Suciú din Labășintú. Defuncta a suferitú acum alú cincilea anú de unú morbú grozavú, de care, — pe lângă tóte că grigitorulú ei tată, a tramis'o în băile din Grăfenberg, a ascultatú consultările medicilorú renumiți, — nu s'a scapatú; în 4/16. Maiú și-a datú sufletulú în mânilé creatoriulú în etate de 23 anj. — Remășițele defunctei erau îmbracate în haina de mirésă, și cu cunună pe capú și depuse în unú sicriú de metalú decoratú cu mai multe cununí. Aședarea remășițilorú păméntesci, a le fericitei, la loculú de odihnă s'a făcutú cu mare solemnitate, celebrând 7 preoți sub pontificarea Reverendissimulú Domnú protopopú Ioan Țeranú din Lipova. Cu acésta ocașiunea Rss. D. preotú Suciú din Lipova a ținutú una cuvântare funebrală care a storsú lacrimi din ochii tuturorú celorú preșenți. În 5/17. Maiú la 12^{1/2} óre a fost aședată în mormentú între cântările doiose: „În veci pomenirea ei“ și „vecinica pomenire“ esecutate de corulú plugarilorú din Paniova. O deplângú: Tata ei George Suciú, matușa Eva Suciú ved. Iurișú. Surorile Sofia mar. Cornea, și Maria mar. Florescu, frații ei Athanasie și Ioan, cumnațiú ei George Cornea și Victorú Florescu, verișóra ei, Flóre Iurișú marit. Capitanú și alți consăngení numeroși. „Fie-i țerina ușoră și amintirea eternă.“ F.

* „**Șcôla Practică**“ tomulú II, Nr. 1 pro Aprilú a apărutú deja și conține: 1. Corpulú omenescú. Lecțiune practică din invétăméntulú intuitivú. lecțiunea a 2-a: Capulú cu grumazii. — Tractarea Abecedariulú (bucată privitóre la colorí.) — 3. Ghiocelulú. Din „Elemente de istoria naturală pentru șcôlele poporale“ de Dr. Daniilú P. Barcianu. — 4. Jocuri de copii. De Ispirescu. — 5. Ortografia Academiei Române [încheiare]. — 6. Varietăți. — 7. Bibliografie. — 8. Posta redacțiunei. Abonamentele se facú la redacțiune în Năseudú [Naszód, Transilvania] cu 3 fl. pe anulú întregú.

* **Socótă** despre venitulú și spesele ședinței publice din 24 Aprilú (6 Maiú) 1883 ce a ținut'o societatea de lectură a tinerimeii române dela înstitutulú pedagogicú-teologicú gr. or. din Aradú: Dela Rs. D.

Ioanú Țeranú, protopresbiterú alú Lipovei, am primitú cu posta: 2 fl. v. a. Séra la cassă au făcutú oferte benevole Magnificența Sa Dlu Ieroteú Belesú vicariú episcopescú 1 fl, Rev. Dni protopresbiteri: Ioan Cornea 1 fl. Petru Chirilescu 2 fl. Teodor Filipú 2 fl. Ioan Groza 1 fl. Georgiú Crăciunescu 1 fl. Atanasiú Mera 3 fl. Paul Tempea 1 fl. Constantin Gurbanú 1 fl. Vasiliú Belesú 1 fl. Dni preoți: Simeon Tomuța 2 fl. Mihaiú Sturza 1 fl. Ioan Cióra 2 fl. Nicolaú Bogdanú 50 cr; Dni: Augustin Hamsea ref. consist. 1 fl. Ignatiú Papp secret. consistorialú 1 fl. Ioan Ghibu adm. parochialú 1 fl. Dni profesori emeriti: Alexandru Gavra 1 fl. Dr. Atanasiú Sandorú 2 fl. Dni advocati: Ioan P. Deseanú 2 fl. Simeonú P. Deseanú 1 fl. Adalbert Mihailoviciú 2 fl. Mihaiú Veliciú 1 fl. Terentiú Rațú 1 fl. Dr. Nicolaú Oncu 1 fl. Teodor Papú 1 fl. Nicolaú Zigre 2 fl. Dr. Ioan Papú 1 fl. Dr. Dimitrie Magdu 1 fl. Iosif Boto 1 fl. Aureliú Suciu 1 fl. Georgiú Feirú 1 fl. Vasiliú Popú 1 fl. Teodor Fășie 2 fl. Georgiú Lazarú 2 fl. Dni profesori: Lazarú Țescula 1 fl. Romul Ciorogariú 1 fl. Dnele veduve: Emilia Popoviciú 1 fl. Maria Cornea 1 fl. Marta Savonescu 50 cr. Sofia Comloșanú 50 cr. Ana Tomi 50 cr. Dna Emilia Florescu 2 fl. În fine Dni: Constantin Bărbosú adj. adv. 1 fl. Ioan Tripa adj. not. 1 fl. Ioan Cornea ingineriú 2 fl. Nicolaú Marcu telegr. 1 fl. Georgiú Purcariú comptabilú 1 fl. Mihaiú Jurma cand. de preotú 1 fl. Stefanú Antonoviciú ases. orfanalú 1 fl. Oșcarú Antonoviciú cand. de oficiú 1 fl. Paul Truța 1 fl. Blasiú Codreanú inv. 50 cr. Davidú Nicóră ref. consist. 1 fl. Ilie Dogariú inv. 1 fl. Eutimiú Maniú 1 fl. G. Lupșa 1 fl. Valeriu Opreanú 1 fl. Ioan Cimponeriu cand. de preotú 60 cr. Stefan Popú cler. abs. 50 cr. Mihaiú Olteanú inv. 40 cr. G. Chicinú cand. de adv. 50 cr. Groze supraloc. la gendarmi 1 fl. Trandafirú juristú 50 cr. Ionescu cand. de preotú 50 cr. N. N. 50 cr. Alexandru Taloșú studentú 50 cr. Traian Barzú notariú epitr. 1 fl. N. N. 50 cr. Roza clericú abs. 1 fl. Țapoșú inv. 40 cr. și Teodor Stanú economú 50 er. Suma totală a venitulú face 82 fl. 40 cr. din care detragéndú spesele 13 fl. 51 cr. rămâne venitú curatú 68 fl. 89 cr. adecă șesedeci și optú de florini 89 cr. în favorulú bibliotecii societății. Societatea nóstră aduce profundă mulțamită Onoratului Publicú pentru sprijinulú ce au binevoitú a-i arată și de astădată. Pentru Comitétú: Georgiú Draga, m. p. cassariú Nicolaú Dêlvu, m. p. controlorú.

Concursé.

Se escrie concursú pentru deplinirea vacantei parochie de clasa I din opidulú *Șiria*, protopresbiteratulú Șirei.

Emolumitele sunt: una sesiune de păméntú aretoriu, birulú preoțiescú dela 200 case dela cei cu păméntú o măsură, iară dela jelerí $\frac{1}{2}$ mesura bucute și stólele îndatinaté.

Doriterii de a ocupr acésta parochie sunt avisați recursele instruate în sensulú st. org. provezute cu testimoniu de maturitate și de calificățiune pentru parochie de clasa I recursele astfelú instruate se le substérnă oficiulú protopopescú din Șiria (Világos) până în 5. Iuniú st. v. a. c.

Comitétulú parochialú.

În conțelegere cu nime: **Atanasiu Mera**, adm. protopopescú.

Pe baza decisului Ven. Consistoriū aradanū de dto 20 Ianuariu 1883 Nr. 54 scol. 43 pentru deplinirea postului de învățatoriu la școala gr. or. română din opidul *Pâncota*, în protopresbiteratulū Șiriei (Világos) se escrie concursū de nou cu terminū de alegere pe **7. Iunie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: a) 200 fl. v. a. bani gata; b) jumătate sesiune pământū comasatū, c) 12 orgii de lemne din care se va încălzi și școala, d) quartirū liberū cu grădină de legumi, e) 20 fl. v. a. pentru încălțitulū școlei, f) 20 fl. v. a. ca onorariū pentru lucrările scripturistice, g) 6 fl. v. a. pentru conferință, și dela fie-care înmormântare unde va fi poftitū 40 cr.

Dela recurenți se poftesce se producă: a) atestatū de botezū, b) testimoniū preparandialū și de cualificațiune, c) testimoniū de cualificațiune din limba magiară, preferință vor avea cei cu clase gimnasiale cari cunoscū limba germână, și cari au produsū deja probe și rezultate pre terenulū pomăritulū și alū horticulturiei. Recursele astfel instruite adresate comitetulū parochialū se le trimită până la ziua de alegere oficiulū protopresbiteralū din Világos.

În fine recurenții au a-se presenta în vre-o Duminecă sau serbătore în s. Biserică spre a-și arăta desteritatea în cantū și tipicū.

Comitetulū parochialū.

In conțelegere cu mine: **Atanasiu Mera**, adm. protopopeschi și inspectorū de școle.

Pe baza decisului consistorialū Nr. 156. B. pentru ocuparea postului de capelanū pe lângă bolnaviosulū paroch de a III-a classa din *Hodoșū*, în protop. Lugoșulū ctulū Caraș-Severin, se escrie concursū cu terminū până la **12. Iunie v. a. c.** în care ziua se va ține alegerea.

Emolumintele sunt: dece jugere de pământū arătoriū, a treia parte din birulū preoțescū dela 120 case, câte una mesură de cucuruzū despoiatū, precum și a treia parte din stola usuată eventuală dela tôte funcțiunile preoțesci și ale oficiulū parochialū.

Recursele instruite în sensulū statut. org. bis. au a-se adresa cătră comitet. parochialū gr. or. din *Hodoșū*, și a-se trāmite Rs. D. Georgiū Pestean, protopresvit. în *Lugoșū*.

Comitetulū parochialū.

In conțelegere cu D. protop. tractualū.

Nr. 156 Sc.

Consistoriulū diecesanū alū Caransebeșulū prin acēsta publică concursū pentru întregirea următoarelor posturi vacante învățatoresci:

I. În protopresbiteratulū Oraviții pentru postulū învățatorescū din *Vasiova*, cu carele sunt împreunate următoarele competențe: salariū în bani gata 150 fl. folosirea a două grădini ale școlei, fiecare de câte 1/2 jugerū și dintre care una este intravilană iară alta estravilană. Mai departe folosirea a 2 jugere de pământū de arătură de prima clasă; 16 metri cubici de lemne de focū, din care se încăldește și școala, 50 cr. dela fiecare înmormântare, pausalū pentru scripturistica 5 fl. iară pentru conferințele învățatoresci 12 fl.; cortelū naturalū.

În fine după mórtea emeritulū învățatoriu Iosif Avram se mai adauge la beneficiulū învățatorescū încă suma anuală de 150 fl. și folosirea unū jugerū

de pământū, care le folosesc acuma acest emeritū învățatoriu.

II. În protopresbiteratulū Fagetulū pentru postulū învățatorescū din:

1) *Povergina*, cu salariū de 210 fl. 32 de metri cubici de lemne, folosirea a 3 jugere de pământū de arătură și cortelū liberū cu grădină de 1/2 jugerū.

2) *Tomesci*, cu salariū de 230 fl. 32 de metri cubici de lemne din care se încăldește și școala, 10 fl. pentru conferințele învățatoresci, 5 fl. pentru scripturistica, folosirea a trei jugere de pământū și cortelū liberū cu grădină de 1/2 jugerū.

3) *Farașeci*, cu salariulū de 200 fl. 32 metri cubici de lemne, din care se încăldește și școala, unū jugerū de pământū, și cortelū naturalū cu grădină de legumi.

4) *Paeni*, cu salariulū anualū de 240 fl. 32 metri cubici de lemne, 10 fl. pausalū pentru scripturistica și pentru conferințele învățatoresci, și cortelū liberū cu grădină de legumi.

Concurenții la aceste posturi își vor trimite la Consistoriulū diecesanū în Caransebeșū până în **10/22. Iulie 1883.** petițiile instruite cu documintele recerute în înfelesulū statutulū organicū.

Caransebeșū din ședința consist. ținută în **17. Martie 1883.**

Episcopul diecesan

Ioan Popasu, m. p.

În urma decisiunei venerabilulū consistoriu din Caransebeșū dto 25. Ianariū 1883. Nr. 23. B. se escrie concursū pentru a 2-a parochiā vacantă, de clasa a treia din comuna *Cornereva*, în ppviteratulū Mehadie, până la **12. Iunie a. c.**, când va fi și alegerea.

Emolumintele sunt: a) 300 fl. v. a. în bani gata b) una sesiune parochială și c) quartirū cu grădină de legumi.

Recurenții sunt avisați a înainta suplicele lorū de concursū, instruite conform prescriptelorū statutulū organicū §. 13. până la **10. Iunie a. c.** subscribulū la Orșova-veche.

Orșova-veche, în **4. Maiū 1883.**

Din încredințierea ven. consistoriū:

Mihailū Popovici, m. p.
protopresviterū.

Publicare de licitațiune minuendă.

Cu aprobarea Venerabilulū Consistoriū diecesan aradan — în ziua Înălțarei Domnului adeca la **26. Maiū, (7. Iunie), a. c.** se va ține în *Căcărău*, la 11 ore n. m. licitațiune minuendă pentru edificarea unei biserice nouē, acăreia planū se pōte contempla la oficiulū ppvteralū din Buteni (Butyin). Întreprinderii concurenți sunt poftiți a depune unū vadiū de 10% în bani gata au în papire de statū — dela suma esclamațiunei de 5000 fl. — Ofertele subternute în scrisū încă se vor lua în considerațiune. — Cele ce prin acēsta se aducu la cunoscința tuturor celorū interesați.

Căcărău, la **8. Maiū, 1883.**

Ioanū Gurbanū, m. p.

adm. parochialū.

Onu Oprea, m. p.

epitropū par.